

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA /OPZ/

Dla zadania p.n.:

„Interwencyjne usuwanie pojawiających się na skutek zdarzeń drogowych zanieczyszczeń na ciągach dróg wojewódzkich administrowanych przez ZDW Kraków na terenie województwa Małopolskiego”

1. Wstęp

Mając na uwadze należyte utrzymanie oraz ochronę dróg wojewódzkich na terenie województwa Małopolskiego Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie zleca wykonanie prac porządkowych zmierzających do: zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu oraz niedopuszczenia do pogorszenia ich warunków.

Przedmiotem niniejszego zamówienia stanowią usługi porządkowe dotyczące usuwania zanieczyszczeń z dróg wojewódzkich stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa i wygody ruchu oraz likwidacja utrudnień powstałych w wyniku wypadków drogowych, klęsk żywiołowych i innych nieprzewidzianych zdarzeń drogowych na ciągach dróg wojewódzkich administrowanych przez ZDW Kraków na terenie województwa Małopolskiego.

Wykaz, objętych zakresem zamówienia dróg wojewódzkich stanowi Załącznik nr 1 OPZ. Usługi należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa dotyczącymi w szczególności utrzymania dróg publicznych, działania krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego, ochrony środowiska, gospodarki odpadami, ochrony zwierząt, prawem o ruchu drogowym oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy.

Kod CPV : 90610000-6 usługi sprzątania i zamywania ulic

2. Materiały – odpady

W ramach zamówienia usuwane i utylizowane mają być odpady leżące w pasie drogowym dróg wojewódzkich w tym również zwłoki zwierząt lub ich szczątki. Do Wykonawcy usług należy klasyfikacja odpadów oraz prowadzenie stosownej gospodarki odpadami, w tym odpadami weterynaryjnymi zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, za co Wykonawca ponosi wyłączną odpowiedzialność.

Wykonawca zobowiązany jest do nawiązania współpracy z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie wskazanym w Załączniku nr 2 OPZ.

3. Wymagania dotyczące wykonania usługi

- a) pełnienie przez Wykonawcę, wraz z utrzymaniem w gotowości brygad interwencyjnych dyżuru w systemie ciągłym - 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu.
- b) w celu utrzymywania stałego kontaktu telefonicznego z osobą dyspozycyjną odpowiedzialną za dysponowanie zasobami Wykonawcy, Wykonawca uruchomi telefon dyżurny. W związku z możliwością przekazywania informacji o zdarzeniach na drogach bezpośrednio do Wykonawcy, Zamawiający zastrzega sobie możliwość podania numeru w/w telefonu dyżurnego do publicznej wiadomości.
- c) niezwłoczny dojazd brygady interwencyjnej Wykonawcy do wskazanej lokalizacji w czasie nie dłuższym niż zadeklarowany przez Wykonawcę czas reakcji określony w formularzu oferty. Zamawiający wymaga dojazdu brygady interwencyjnej Wykonawcy do wskazanej lokalizacji i rozpoczęcia wykonania usługi w czasie nie dłuższym niż 3 godziny.

W przypadku wystąpienia sytuacji niezależnej od Wykonawcy, w szczególności: pożar, powódź, utrudnienia w ruchu, uniemożliwiającej wykonanie usługi we wskazanym czasie, Wykonawca musi o tym fakcie niezwłocznie poinformować przedstawiciela Zamawiającego.

Faktyczny czas realizacji zgłoszenia będzie weryfikowany dla każdego zgłoszenia na podstawie okresu jaki upłynął od momentu zgłoszenia i godziny odczytanej z obowiązkowej dokumentacji fotograficznej, wymaganej przy comiesięcznym odbiorze usług.

Przez czas realizacji zgłoszenia rozumie się czas jaki upłynął od momentu zgłoszenia do momentu dojazdu do miejsca zdarzenia i rozpoczęcia akcji porządkowej.

- d) usunięcie elementów stwarzających zagrożenia na drodze, których likwidacja nie leży w gestii jednostek Państwowej Straży Pożarnej, np. rozbite elementy pojazdów, zderzaki, szkło, rozsypany żwir, itp. w tym podjęcie działań związanych z usunięciem śliskości na drodze spowodowanych substancjami niewiadomego pochodzenia, a zakwalifikowanych przez kierującego działaniami ratowniczymi jako substancje niestwarzające zagrożenia,
- zakres usług obejmuje sprzątanie i utylizację sorbentów oraz innych środków użytych przez Wykonawcę,
  - zakres usług nie obejmuje sprzątania i utylizacji sorbentów oraz innych środków użytych, w trakcie prowadzenia przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej działań ratowniczych, do likwidacji plam płynów eksploatacyjnych, substancji ropopochodnych oraz innych substancji stwarzających zagrożenie,

- e) wykonanie na drodze prac porządkowych w zakresie likwidacji utrudnień i umożliwienie przywrócenie ruchu po zdarzeniu,

- f) wykonanie prac porządkowych zmierzających do przywrócenia bezpieczeństwa ruchu po wystąpieniu zdarzeń na drogach z udziałem zwierząt, jeżeli zwłoki zwierzęcy lub jej szczątki stanowią przeszkodę, której istnienie na drodze zagraża bezpieczeństwu lub wygodzie ruchu. W przypadku żywych i rannych zwierząt - podejmowanie stosownych czynności w oparciu o obowiązujące przepisy, w szczególności zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997r o ochronie zwierząt (t. jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 856 ze zm.) oraz aktami wykonawczymi do przedmiotowej ustawy.

W przypadku wystąpieniu zdarzeń na drogach z udziałem zwierząt zakres prac porządkowych obejmuje oczyszczenie i dezynfekcję miejsca zdarzenia.

- g) usunięcie, zagospodarowanie oraz zabezpieczenie i utylizacja odpadów powstałych po zdarzeniu należy do obowiązków Wykonawcy (objęte jest przedmiotem niniejszego zamówienia),
- h) martwe zwierzęta lub ich szczątki należy załadować do odpowiednich pojemników, przetransportować do zakładu utylizacji i zutylizować – Wykonawca zobowiązany jest posiadać stosowne zezwolenie w tym zakresie. Za wszelkie naruszenie przepisów prawnych w trakcie wykonywania usług wyłączną odpowiedzialność ponosi Wykonawca.
- i) Wykonawca poza godzinami urzędowania Zamawiającego, (godziny urzędowania: dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 – 15:00) zobligowany jest i upoważniony do podpisania protokołu przejęcia miejsca zdarzenia po zakończonych działaniach ratowniczych prowadzonych przez jednostkę Państwowej Straży Pożarnej, w szczególności gdy doszło do uszkodzenia infrastruktury drogowej lub zachodzi konieczności wydania pozytywnej opinii co do dopuszczenia drogi do użytkowania, Podstawa prawna do konieczności przekazania miejsca zdarzenia po zakończonych działaniach wynika z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego z dnia 18 lutego 2011 r. (Dz.U. Nr 46, poz. 239),
- j) w sytuacji gdyby doszło do uszkodzenia infrastruktury drogowej, tymczasowe zabezpieczenie drogi przy pomocy pachołków, taśm ostrzegawczych, itp,
- k) prowadzenie ewidencji interwencji wraz z dokumentacją fotograficzną z datą i godziną interwencji,

- l) Wykonawca zobowiązany jest wyposażyć osoby wysyłane na interwencje w sprawny aparat fotograficzny posiadający funkcję daty i godziny wykonanego zdjęcia.
- m) Wykonawca sporządzi dokumentację fotograficzną potwierdzającą realizację każdej interwencji w sposób umożliwiający Zamawiającemu identyfikację miejsca oraz czasu jej wykonania oraz dostarczy ją Zamawiającemu wraz z dokumentacją odbiorową.
- n) po stronie Wykonawcy leży uzyskanie niezbędnych pozwoleń, umów na unieszkodliwianie odpadów, ubezpieczenia oraz inne niezbędne do realizacji usług objętych zamówieniem decyzji, w tym decyzji powiatowego lekarza weterynarii m. in. na przewóz ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 1 lub/i kategorii 2 do zakładu utylizacyjnego.

3.1. Potrzeby, uzgodnienia i informacje związane z realizacją przedmiotu umowy przekazywane będą telefonicznie.

Wykonawca będzie realizował usługę po otrzymaniu telefonicznego zgłoszenia, w którym zostaną podane informacje umożliwiające zlokalizowanie miejsca zdarzenia, takie jak:

- miejscowość;
- nr drogi wojewódzkiej;
- nr odcinka;
- kilometraż;
- strona drogi;

W przypadku gdy Wykonawca otrzyma zgłoszenie bezpośrednio od jednostki PSP, Policji lub z terenu niezwłocznie przekaze tę informację Zamawiającemu.

3.2. Wykonawca niezwłocznie po zrealizowaniu usługi, w terminie do godziny 10:00 pierwszego dnia roboczego po zrealizowanej usłudze powiadomi Zamawiającego o jej zakończeniu oraz przekaze istotne informacje o zakresie realizowanej usługi w szczególności poinformuje o fakcie czy doszło do uszkodzenia infrastruktury drogowej oraz czy zostało użyte oznakowanie tymczasowe.

3.3. W przypadku stwierdzenia przez Wykonawcę, iż w podanej lokalizacji nie ma zagrożeń lub utrudnień wynikłych ze zdarzenia drogowego lub innych przyczyn, powiadomi Zamawiającego o tym fakcie w sposób opisany w pkt 3.2.

W takim przypadku dokumentacja fotograficzna winna obejmować szczegół odcinka drogi pozwalający na zlokalizowanie miejsca (np. tablica drogowa, słupki prowadzący z nr drogi i km itp.)

3.4. Osoby i pojazdy wykonujące prace na drodze muszą być odpowiednio wyposażone zarówno w sprzęt ochrony osobistej jak i ostrzegawczy. Pojazd winien posiadać stosowne światło ostrzegawcze. Za prawidłowe zabezpieczenie prac oraz skutki dla osób je wykonujących oraz uczestników ruchu drogowego całkowitą odpowiedzialność ponosi Wykonawca.

3.5. Z uwagi na realne zagrożenie afrykańskim pomorem świń (ASF) u dzików Wykonawca zobowiązany jest każdorazowo do zgłaszania uprzednio usuniętego dzika do właściwego miejscowo lekarza weterynarii celem pobrania próbek.

3.6. Wykonawca zobowiązany jest do bieżącego monitorowania i stosowania dodatkowych nakazów wydawanych przez powiatowego lekarza weterynarii na podległym mu terenie przez cały okres obowiązywania umowy.

3.7. Ponadto Wykonawca zobowiązany jest do stosowania niżej opisanych warunków realizacji zamówienia:

- a) dokumentację fotograficzną, która będzie stanowić dokument stwierdzający m.in. czas reakcji/rozpoczęcia wykonania usługi (czas reakcji określony przez Wykonawcę w formularzu oferty przetargowej) należy wykonać niezwłocznie po przybyciu do wskazanej lokalizacji t.j. na miejsce zdarzenia/interwencji.

- b) po zrealizowaniu usługi, komplet niżej wymienionych dokumentów tj:
- fotografia wykonana niezwłocznie po przybyciu na miejsce zdarzenia/interwencji (rzut drogi wraz z miejscem w którym nastąpi likwidacja utrudnień zgodnie z OPZ) - (1 szt.)
  - fotografia przedstawiająca rzut drogi przed i po wykonaniu usługi zgodnie z OPZ - (2-4 szt.)
  - skan Karty przekazania odpadów - (1 szt.)
  - skan Raportu z realizacji zgłoszenia w tym zgłoszenia z udziałem zwierząt
- naależy przesłać niezwłocznie, w terminie do godz. 10:00 pierwszego dnia roboczego po zrealizowanej usłudze - zgodnie z zapisem OPZ pkt 3.2 na adres email RDW na którym terenie prowadzona była interwencja oraz na adres email ZDW:

RDW w Krakowie z siedzibą w Zabierzowie: rdwk@zdw.krakow.pl

tel. (12) 285-51-26, (12) 285-51-96, fax (12) 285-10-74 w.32,

RDW w Jakubowicach: rdwj@zdw.krakow.pl

tel./fax (12) 386-38-30,

RDW w Myślenicach: rdwm@zdw.krakow.pl

tel. (12) 272-17-88, fax (12) 274-14-16,

RDW w Nowym Sączu: rdwns@zdw.krakow.pl

tel. (18) 443-43-24, fax (18) 444-20-54,

RDW w Tarnowie: rdwt@zdw.krakow.pl oraz t.kusek@zdw.krakow.pl

(14) 621-17-54 lub (14) 621-98-43

oraz

ZDW w Krakowie: r.nocen@zdw.krakow.pl

Wydział Utrzymania Dróg i Mostów: tel. (12) 44-65-856 lub (12) 44-65-850

Zgłoszenia i komunikacja telefoniczna będzie prowadzona pod w/w numerami telefonów.

- c) w przypadku gdy Wykonawca otrzyma zgłoszenie bezpośrednio od jednostki PSP, Policji lub z terenu niezwłocznie, w celu potwierdzenia celowości podjęcia interwencji przekaże tą informację Zamawiającemu:
- 1) w godzinach urzędowania: w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 – 15:00 na w/w numery telefonów,
  - 2) poza godzinami urzędowania na niżej wymienione numery telefonów komórkowych:

RDW w Krakowie z siedzibą w Zabierzowie:

Grzegorz Wawryka   Kierownik Rejonu

tel. komórkowy: 694-487-761

Sławomir Dyba   Kierownik Obwodu Drogowego Babice

tel. komórkowy: 694-487-830

Anna Iskierka   Kierownik Obwodu Drogowego Kęty

tel. komórkowy: 512-046-778

RDW w Jakubowicach:

Tomasz Dąbrowski   Kierownik Rejonu

tel. komórkowy: 519-508-533

Marek Koziół   Kierownik Obwodu Drogowego Wolbrom

tel. komórkowy: 603-962-186

Sławomir Kaczor   Kierownik Obwodu Drogowego Jakubowice

tel. komórkowy: 504-100-307

RDW w Myślenicach:

Władysław Piaściak	Kierownik Rejonu
tel. komórkowy:	603-923-106
Mariusz Rajca	Kierownik Obwodu Drogowego Bochnia
tel. komórkowy:	695-605-618
Wojciech Gorączko	Kierownik Obwodu Drogowego Myślenice
tel. komórkowy:	603-923-107

RDW w Nowym Sączu:

Janusz Klag	Kierownik Rejonu
tel. komórkowy:	511-987-164
Ryszard Słowiński	Kierownik Obwodu Drogowego Stary Sącz
tel. komórkowy:	603-679-264
Jacek Rokicki	Kierownik Obwodu Drogowego Lasek
tel. komórkowy:	609-209-310

RDW w Tarnowie:

Marek Wieczorek	Kierownik Rejonu
tel. komórkowy:	605-088-060
Jerzy Bączek	Kierownik Obwodu Drogowego Sieradza
tel. komórkowy:	601-587-721
Marcin Chumikowski	Kierownik Obwodu Drogowego Ciężkowice
tel. komórkowy:	601-587-782

4. Odbiór usług i rozliczenie finansowe

- 4.1. Ze względu na specyfikę zadania i krótki czas realizacji pojedynczej usługi prawidłowość wykonywania czynności opisanych w niniejszym OPZ będzie dokonywana przez przedstawicieli Zamawiającego podczas objazdów dróg.
- 4.2. Stwierdzenie przez pracowników Zamawiającego nie wykonanie usługi lub wykonanie w sposób nienależyty będzie podstawą do naliczenia kar umownych.
- 4.3. Wykonanie przedmiotu zamówienia uważa się za prawidłowe i w tym zakresie potwierdzone przez Zamawiającego w przypadku braku zastrzeżeń w danym miesiącu rozliczeniowym.
- 4.4. Zamawiający dokona odbioru usługi na podstawie protokołów odbioru (wzór - Załącznik nr 3 OPZ).
- 4.5. Rozliczenie za świadczoną usługę następować będzie w miesięcznym okresie rozliczeniowym na podstawie faktury miesięcznej sporządzonej w oparciu o protokoły odbioru usług, podpisane przez przedstawiciela Zamawiającego. Do faktury Wykonawca zobowiązany jest przedłożyć Zamawiającemu załącznik zawierający wykaz poszczególnych, jednostkowych usług zrealizowanych w danym okresie rozliczeniowym.
- 4.6. Wykonawcy przysługuje wynagrodzenie łącznie za:
  - 1) realizację interwencji w formie wynagrodzenia kosztorysowego wyliczonego na podstawie faktycznie zrealizowanych w okresie rozliczeniowym interwencji i ceny jednostkowej za 1 szt. interwencji.
  - 2) utylizację odpadów w formie wynagrodzenia kosztorysowego wyliczonego na podstawie faktycznie zutylizowanych odpadów w okresie rozliczeniowym i ceny jednostkowej za utylizację 1 kg odpadów – dotyczy zwłok zwierząt lub ich części.

5. Jednostką obmiarową jest:

- sztuka (szt.) – interwencji (dojazd w obie strony do wskazanego miejsca, realizacja usługi wg OPZ, zagospodarowanie odpadów w tym transport odpadów do utylizacji),
- kilogram (kg) – utylizacji odpadów – zwłok zwierząt lub ich części,

6. Wymagania dotyczące zatrudnienia przez Wykonawcę osób.

Zamawiający na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy Prawo Zamówień Publicznych wymaga zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie stosunku pracy osób wykonujących czynności w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy

Wymaganie powyższe dotyczy pracowników wykonujących czynności w zakresie realizacji zamówienia: bezpośrednie wykonywanie usługi w zakresie czynności przewidzianych w niniejszym OPZ, tj. wszyscy pracownicy fizyczni wykonujący usługę usuwania zanieczyszczeń na ciągach dróg wojewódzkich opisaną w niniejszym OPZ.

Szczegółowy sposób dokumentowania osób, o których mowa w art. 95 ust. 1, uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań, o których mowa w art. 95 ust. 1, oraz sankcji z tytułu niespełnienia tych wymagań, rodzaju czynności niezbędnych do realizacji zamówienia, których dotyczą wymagania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących czynności w trakcie realizacji zamówienia zawarte są w umowie

7. Opis zakresu przewidywanych do udzielenia zamówień polegających na powtórzeniu usług podobnych do usług zamówienia podstawowego.

Zakres i warunki przewidywanych do udzielenia zamówień polegających na powtórzeniu usług podobnych do usług zamówienia podstawowego (Art. 214 ust. 1 pkt 7) ustawy PZP.

Warunki udzielenia zamówienia:

1. Posiadanie środków finansowych przez Zamawiającego.
2. Zamówienie będzie realizowane zgodnie ze Opisem Przedmiotu Zamówienia dla zamówienia podstawowego.
3. Zamówienie będzie realizowane zgodnie z wymogami zamieszczonymi w umowie zawartej dla zamówienia podstawowego.

Ewentualny zakres asortymentu, przewidziany do udzielenia w ramach powtórzenia zamówień podobnych:

Ip.	Asortyment	Jedn.	Ewentualny zakres asortymentu, przewidziany do udzielenia w ramach powtórzenia zamówień podobnych
			Ilość / masa zdarzeń
1	Realizacja interwencji w zakresie opisanym w OPZ.	[szt.]	330
2	Utylizacja odpadów – zwłok zwierząt lub ich części.	[kg]	6 600

8. Załączniki:

Załącznik nr 1 OPZ – wykaz dróg wojewódzkich.

Załącznik nr 2 OPZ – zakres współpracy Wykonawcy z Inspekcją Weterynaryjną.

Załącznik nr 3 OPZ – wzór protokołu odbioru.

Specjalista
ds. Utrzymania Dróg

Robert Nocoń

WYKAZ DRÓG WOJEWÓDZKICH - WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Lp	Nr drogi	Klasa drogi	Nazwa drogi wg obowiązującego wykazu	Długość drogi
1	768	G	Jędrzejów - Węchadłów - Skalmierz - Kazimierza Wielka - Koszyce - Brzesko	24,7 km
2	773	G	Sieniczno - Sułoszowa - Skała - Wesola	34,7 km
3	774	G	Zabierzów - Kryspinów	8,5 km
4	775	Z	Słomniki - Proszowice - Nowe Brzesko - Ispina	28,2 km
5	776	G	Kraków - Proszowice - Kazimierza Wielka - Wiślica - Busko Zdrój	29,2 km
6	780	G	Kraków - Alwernia - Chelmek - Droga 934 /Chelm Śląski/	47,0 km
7	781	G	Chrzanów - Babice - Zator - Andrychów - Łękawica	47,6 km
8	783	G	Olkusz - Wolbrom - Miechów - Raclawice - Skalmierz	62,0 km
9	791	G	Wanaty - Zawiercie - Ogrodzieniec - Olkusz - Trzebinia	35,7 km
10	794	G	Konieczpol - Lełów - Pradła - Pilica - Wolbrom - Skała - Kraków	45,1 km
11	933	G	Rzuchów - Wodzisław Śląski - Jastrzębie Zdrój - Pszczyna - Oświęcim - Chrzanów	29,7 km
12	946	G	Droga 1/Żywiec/ - Sucha Beskidzka	12,8 km
13	948	G	Oświęcim - Kęty .....* Kobiernice - Tresna - Żywiec /Oczków/	17,7 km
14	949	Z	Jawiszowice - Osiek - Polanka Wielka - Przeciszów	21,6 km
15	953	Z	Skawina - Kalwaria Zebrzydowska	17,2 km
16	955	Z	Sułkowice - Jawornik	8,4 km
17	956	Z	Biertowice - Sułkowice - Zembrzyce	24,3 km
18	957	G	Białka - Zawoja - Jabłonka - Czarny Dunajec - Nowy Targ	68,3 km
19	958	G	Chabówka - Czarny Dunajec - Chochółów - Zakopane	50,7 km
20	959	G	Chochółów - granica państwa	1,1 km
21	960	G	Czarna Góra - Bukowina Tatrzańska - Łysa Polana - granica państwa	13,3 km
22	961	G	Poronin - Bukowina Tatrzańska	7,9 km
23	962	G	Jabłonka - Lipnica Wielka - granica państwa	8,9 km
24	963	G	Droga 4 /Targowisko/ - Droga 94 /Targowisko/	2,2 km
25	964	G	Kasina Wielka - Dobczyce - Wieliczka - Niepołomice - Ispina - Zielona - Szczurowa - Biskupice Radłowskie	104,8 km
26	965	G	Zielona - Bochnia - Limanowa	52,8 km
27	965A	G	węzeł A4 Bochnia - Bochnia ul. Krzeczowska	1,8 km
28	966	G	Wieliczka - Gdów - Muchówka - Tymowa	48,9 km
29	967	G	Myślenice - Dobczyce - Łapczyca	35,6 km
30	968	G	Lubień - Mszana Dolna - Kamienica - Zabrzeż	43,8 km
31	969	G	Nowy Targ - Czorsztyn - Krościenko - Zabrzeż - Brzezna - Stary Sącz	69,6 km
32	969A	G	Waksmund - Ostrowsko	2,5 km
33	971	G	Krynica - Muszyna - Piwniczna	35,5 km
34	973	G	Busko Zdrój - Nowy Korczyn - Żabno .....* Niedomice - Tarnów - Kępa Bogumiłowska	30,3 km
35	975	G	Dąbrowa Tarnowska - Biskupice Radłowskie - Wojnicz - Zakliczyn - Dąbrowa	77,1 km
36	977	G	Tarnów - Tuchów - Gromnik - Zborowice - Moszczenica - Gorlice - Konieczna - gr. państwa	87,1 km
37	979	G	Moszczenica - Zagórzany - Gorlice	6,4 km
38	980	G	Jurków - Charzewice .....* Zakliczyn - Gromnik - Biecz	49,5 km
39	981	G	Zborowice - Grybów - Krzyżówka - Krynica	48,7 km
40	982	G	Szczucin - Sadekowa Góra - Jaślany	11,2 km
41	984	G	Lisia Góra - Radomyśl Wielki - Mielec	12,2 km
42	993	G	Gorlice - Nowy Żmigród - Dukla	16,1 km
43	xxx	GP	Skomielna Biała - Rabka Zdrój - odcinek byłej DK 7	5,2 km
44	xxx	GP	Lubień - Naprawa - odcinek byłej DK 7	7,4 km
45	xxx	GP	Szczepanowice - Widoma - odcinek byłej DK 7	17,3 km
RAZEM				1 410,7 km

Objaśnienia:

.....* - brak ciągłości drogi

/...../- uszczegółowienie początku lub końca drogi

Stan na 31.12.2021

Dla zadania p.n.:

„Interwencyjne usuwanie pojawiających się na skutek zdarzeń drogowych zanieczyszczeń na ciągach dróg wojewódzkich administrowanych przez ZDW Kraków na terenie województwa Małopolskiego”

Zakres współpracy Wykonawcy z Inspekcją Weterynaryjną

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII

W CHRZANOWIE

Monika Tokarczyk

Chrzanów, dnia 06 marca 2019r.

Rejon Dróg Wojewódzkich w Białymostku
z/s w Zabierzowie
ul. Spokojna 1 A, 32-080 Zabierzów

wpt
dnia **15-03-2019**

I dz. 324
Podpis *[signature]* Zał. *[signature]*

**Zarząd Dróg Wojewódzkich
Obwód Drogowy w Babicach
32-551 Babice
ul. Zakopiańska 9**

*2019.03.15
Krawiec
P. Dybko
Tokarczyk*

Nasz znak: PIW. 070/16/19; ldz. 842

Dot. sprawy nr:

pismo z dnia:

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Chrzanowie w związku z koniecznością przekazywania do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Miechowie danych dotyczących dzików padłych oraz z wypadków drogowych, które trafiają do zakładu utylizacyjnego „SARIA” prosi w przypadku stwierdzenia dzików padłych podlegających zagospodarowaniu zarządcę drogi o niezwłoczne przekazywanie do tut. Inspektoratu następujących informacji:

- datę otrzymania zgłoszenia, dane zgłaszającego, miejsce znalezienia zwłok wraz z współrzędnymi w/w lokalizacji, przyczynę padnięcia (orientacyjną np. w przypadku kolizji), skrócony opis zwierzęcia (pleć, waga, wiek), datę przekazania do utylizacji, dane podmiotu odbierającego i przekazującego zwłoki do zakładu utylizacyjnego, nr plomby w którą oznakowania padłego zwierzęcia.

Przedmiotowe informacje mogą zostać przekazane do tut. Inspektoratu drogą elektroniczną lub drogą telefoniczną.

Dane, o których mowa powyżej są konieczne celem sporządzenia protokołu przekazania próbek pobranych od w/w zwierzęcia do badania w kierunku afrykańskiego pomoru świń u dzików lub/i klasycznego pomoru świń. Próbkobranie materiału ze zwłok dzików ma miejsce na terenie zakładu utylizacyjnego, skąd próby wraz z protokołem / skierowaniem do badań trafiają do laboratorium badawczego.

Nadmieniam, iż padłe zwierzęta mogą być transportowane tylko przez firmy posiadające decyzję powiatowego lekarza weterynarii m.in. ma przewóz ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 1 lub/i kategorii 2 do zakładu utylizacyjnego.

Jednocześnie zwłoki dzików trafiających do zakładu utylizacyjnego muszą być identyfikowalne czyli zostać oznaczone za pomocą indywidualnego numeru tzn. nieusuwalnej, złożonej z zwłokami dzika plomby z niepowtarzalnym numerem tak, aby była możliwość przekazania do laboratorium zidentyfikowanych próbek biorąc pod uwagę, iż do zakładu utylizacyjnego są przekazywane dziki z różnych powiatów woj. małopolskiego.

Na terenie powiatu chrzanowskiego padłe zwierzęta odbierane są na podstawie umowy ze Starostwem Powiatowych przez podmiot Plama Jam Michalski, Racławice 91, 32 – 222 Racławice, który nanosi w/w znaczniki na dziki oraz przekazuje do tut. Inspektoratu wymagane w/w informacje.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Chrzanowie
ul. Mjr Grzybowskiego 7, 32-500 Chrzanów

tel./fax. (32) 212 12 96, e-mail: inspektorat@piw.chrzanow.pl; www.piw.chrzanow.pl

Usługi w zakresie zbierania padłych zwierząt świadczą również inne firmy, m.in. podmiot: ABAJ Sp. z o.o., 31-851 Kraków, Os. Albertyńskie 1-2/125, która również w swoich procedurach zakłada identyfikację zwłok tusz padłych dzików m.in. za pomocą plomb.

W związku z powyższym w przypadku zaistnienia sytuacji polegającej na konieczności zbierania zwłok dzików np. ze zdarzeń drogowych z terenu będącego pod Państwa zarządem prosimy o przekazanie informacji do tut. Inspektoratu o ich zaistnieniu, jak również zobligowanie podmiotu odbierającego zwłoki o konieczności przekazania danych do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii Chrzanowie, zgodnie z wytycznymi zawartymi w treści niniejszego pisma.

W przypadku podmiotów innych niż wymienione powyżej odbierających na Państwa zlecenie zwłoki padłych dzików, proszę o dostarczenia danych, w tym danych kontaktowych w/w podmiotów do tut. Inspektoratu, celem uzgodnienia przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Chrzanowie z firmą m.in. sprawy znakowania dzików oraz wymiany informacji w przedmiotowym zakresie.

Przedstawiamy dane do kontaktu z tut. Inspektoratem:

1. Dane poczty elektronicznej: inspektorat@piw.chrzanow.pl
2. Dane telefoniczne: tel. stacjonarny 0 32 212 12 96, tel. komórkowe pracowników zajmujących się zagadnieniem:
lek.wet. Andrzej Sekowski, tel. 784 061 532.
Lek.wet Gabriel Skalec, tel. 785 741 120.

W przypadku wszelkich pytań związanych z przedmiotem pisma prosimy o kontakt z tut. Inspektoratem.

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
w Chrzanowie

lek. wet. Monika Tokarczyk

Otrzymują :

1. Adresat
2. a/a

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Chrzanowie
ul. Mjr Grzybowskiego 7, 32-500 Chrzanów

tel./fax. (32) 212 12 96, e-mail: inspektorat@piw.chrzanow.pl; www.piw.chrzanow.pl

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
W OŚWIĘCIMIU

Krzysztof Zieliński

Oświęcim, dnia 01 lutego 2019r.

01213.2019

DZIENNIK PODAWCZY Urzędu Miejskiego w Zatorze	
Wpł. dnia	05-02-2019
L.dz.	02-06-0219
Otrzymano	

**Urzędy Miast i Gmin
powiatu oświęcimskiego
wg rozdzielnika**

Nasz znak: PIW. CHZ/5201/156/19

W związku z pismem Małopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Krakowie z dnia 25 lipca 2018r. (syg. WIW-ChZ.913.18.6.2018), Powiatowy Lekarz Weterynarii w Oświęcimiu informuje o wprowadzeniu programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej, wyniszczającej choroby jeleniowatych (CWD) na lata 2018-2020. W roku 2018 program na terenie powiatu oświęcimskiego został zrealizowany na poziomi 5 szt. pobranych prób. Gatunkami podlegającymi badaniom są: euroazjatycki renifer tundrowy, fiński renifer leśny,łoś, **sarna**, jeleni wirginijski, **jeleni szlachetny**. W przypadku w/w dzikich jeleniowatych zwierzęta kwalifikujące się do badania to:

- a) padłe lub poddane eliminacji dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate, zdefiniowane jako jeleniowate znalezione martwe w naturalnym środowisku, jak również częściowo oswojone jeleniowate znalezione martwe lub uśmiercone z powodów zdrowotnych lub ze względu na wiek,
- b) jeleniowate zranione lub zabite na drogach lub przez drapieżniki, zdefiniowane jako dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate potrącone przez pojazdy drogowe lub przez pociągi albo zaatakowane przez drapieżniki,
- c) dzikie i częściowo oswojone jeleniowate, u których występują objawy kliniczne lub które są chore, zdefiniowane jako dzikie i częściowo oswojone jeleniowate, u których zaobserwowano oznaki nienormalnego zachowania lub zaburzeń narządów ruchu, lub będące ogólnie w złym stanie zdrowia,

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Oświęcimiu
ul. Nideckiego 26, 32-600 Oświęcim

Tel/faks : 33 843 29 95, e-mail: oswiecim.piw@wetgiw.gov.pl, <http://piw.oswiecim.pl/>

- d) upolowane dzikie jeleniowate, które uznano za niezdatne do spożycia przez ludzi,
- e) upolowane dzikie jeleniowate łowne uznane za zdatne do spożycia przez ludzi, jeżeli dane państwo członkowskie zidentyfikowało mniej niż 3000 dzikich i częściowo oswojonych jeleniowatych należących do grup wymienionych w lit. a-d

Grupy zwierząt wymienione w lit. a-d są określone jako grupa ryzyka.

Próbki do badania w kierunku CWD pobiera się od jeleniowatych w wieku powyżej 12 miesiąca życia.

Próby do badania od dzikich jeleniowatych pobiera się od zwierząt padłych oraz zabitych w wypadkach komunikacyjnych.

Materiałem do badania jest fragment mózgu zwierzęcia, który nie uległ zniszczeniu fizycznemu i termicznemu.

Dane niezbędne podczas przekazania prób do badania to gatunek, płeć, wiek i GPS znalezione zwierzęcia.

Dodatkowo, jako uzupełnienie liczby próbek od ww. zwierząt, pozyskuje się próbki od zwierząt odstrzelonych. Na tą okoliczność zawarte zostało porozumienie pomiędzy Głównym Lekarzem Weterynarii a Łowczym Krajowym - Przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego.

Ze względu na fakt trwającego od 11.05 do 30.09 sezonu polowania na samce sarny-gatunek bardzo popularny na terenie powiatu oświęcimskiego, którego czaszka podlega ocenie prawidłowości odstrzału, nie jest to zwierzę którego czaszka po upolowaniu trafiłaby do badania, natomiast okres polowania na sarny kozy to późny czas 29.09-15.01.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Oświęcimiu zwraca się do Państwa z prośbą o nawiązanie współpracy dotyczącej dostarczenia do badania głów zabitych na drogach saren. W ubiegłym roku ilość głów saren dostarczona do badania to 5 szt. z terenu całego powiatu oświęcimskiego.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Oświęcimiu
ul. Nideckiego 26, 32-600 Oświęcim

Tel/faks : 33 843 29 95, e-mail: oswiecim.piw@wetgiw.gov.pl, <http://piw.oswiecim.pl/>

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Oświęcimiu prosi o nawiązanie przez Państwa dialogu z firmami odpowiedzialnymi na terenie Państwa gminy zajmującymi się usuwaniem zwłok zwierzęcych (w tym dzikich) z terenu gminy.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Oświęcimiu prosi o odpowiedź w tej sprawie dotyczącą czy mielibyście Państwo miejsce do przetrzymania głowy sarny – warunki chłodnicze, (gdy znalezienie nastąpiło poza godzinami urzędowania instytucji), do czasu telefonicznego zawiadomienia nas o dostępności materiału do badania lub czy byłaby możliwość dostarczenia, przez firmę usuwającą zwłoki zwierząt, do siedziby Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Oświęcimiu, ul. Nideckiego 26, 32-600 Oświęcim materiału do badania w postaci odciętych głów saren, których zwłoki nie wykazywały stopnia zaawansowanego rozkładu.

Z uwagi na korzystne warunki temperaturowe do pobrania materiału do badania proszę o nie zwlekanie z terminem odpowiedzi.

POWIATOWY
LEKARZ WETERYNARII
w Oświęcimiu
lek. wet. Krzysztof Zieliński

Załącznik:

1. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 lutego 2018r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych na lata 2018-2020
2. Wytyczne do realizacji Programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby jeleniowatych (CWD) na lata 2018-2020

Otrzymują:

1 Urzędy Miast i Gmin powiatu oświęcimskiego
2.a/a

Sporządził: A. Żyłowska

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Oświęcimiu
ul. Nideckiego 26, 32-600 Oświęcim

Tel/faks : 33 843 29 95, e-mail: oswiecim.piw@wetgiw.gov.pl, <http://piw.oswiecim.pl/>

Wprowadzenie programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych na lata 2018-2020.

Dz.U.2018.325 z dnia 2018.02.08

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 8 lutego 2018 r.

Wejście w życie:

9 lutego 2018 r., 1 stycznia 2018 r.

Wygasa z końcem dnia:

31 grudnia 2020 r.

zobacz:

ogólne

rozporządzenie wygasa z końcem dnia 31 grudnia 2020 r. zgodnie z tytułem nin. rozporządzenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI ¹

z dnia 2 lutego 2018 r.

w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych na lata 2018-2020

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855 oraz z 2018 r. poz. 50) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się program mający na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych na lata 2018-2020, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2018 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIK

PROGRAM MAJĄCY NA CELU POSZERZENIE WIEDZY O RYZYKU WYSTĄPIENIA PRZEWLEKŁEJ WYNISZCZAJĄCEJ CHOROBY (CWD) JELENIOWATYCH NA LATA 2018-2020

1. Identyfikacja programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych

Państwo członkowskie: **Rzeczpospolita Polska**

Choroba: **przewlekła wyniszczająca choroba (CWD) jeleniowatych**

Okres realizacji: **2018-2020**

2. Opis programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych na lata 2018-2020

Celem realizacji programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD) jeleniowatych na lata 2018-2020, zwanego dalej "Programem", jest potwierdzenie lub wykluczenie obecności przewlekłej wyniszczającej choroby (CWD - chronic wasting disease) jeleniowatych w państwach, w których nie wykryto do tej pory tej choroby, w tym w Rzeczypospolitej Polskiej, oraz w przypadku stwierdzenia CWD - oszacowanie częstości występowania i zasięgu geograficznego CWD. Przewlekła wyniszczająca choroba (CWD) jeleniowatych jest to TSE (wszelkie pasażowalne gąbczaste encefalopatie, z wyjątkiem postaci występujących u ludzi) atakująca jeleniowate. Korzyścią wynikającą z Programu będzie poznanie sytuacji epizootycznej tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Program jest przeprowadzany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm. - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.), zwanym dalej "rozporządzeniem nr 999/2001", z uwzględnieniem zmian przewidzianych w rozporządzeniu Komisji (UE) 2017/1972 z dnia 30 października 2017 r. zmieniającym załączniki I i III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 w odniesieniu do programu nadzoru nad przewlekłą chorobą wyniszczającą u jeleniowatych w Estonii, Finlandii, na Litwie, Łotwie, w Polsce i Szwecji oraz uchylającym decyzję Komisji 2007/182/WE (Dz. Urz. UE L 281 z 31.10.2017, str. 14).

Zgodnie z ust. 1.1 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 zobowiązano 6 państw członkowskich Unii Europejskiej: Estonię, Finlandię, Łotwę, Litwę, Polskę i Szwecję do przeprowadzenia trzyletniego programu nadzoru nad CWD. Program rozpoczyna się 1 stycznia 2018 r. i trwa do 31 grudnia 2020 r. Program w tym zakresie będzie również realizowany przez 2 inne państwa należące do Europejskiego Obszaru Gospodarczego: Norwegię i Islandię.

Na podstawie ust. 1.2 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w ramach Programu pobiera się próbki do badania w kierunku TSE od następujących gatunków jeleniowatych:

- 1) euroazjatycki renifer tundrowy (*Rangifer tarandus tarandus*);
- 2) fiński renifer leśny (*Rangifer tarandus fennicus*);
- 3) łoś (*Alces alces*);
- 4) sarna (*Capreolus capreolus*);
- 5) jelen w irginijski (*Odocoileus virginianus*);
- 6) jelen szlachetny (*Cervus elaphus*).

Nadzór nad CWD na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obejmuje jeleniowate z grup docelowych określonych w ust. 2.4 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001, tj.:

1) jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych i żyjące w niewoli:

a) padłe lub poddane eliminacji jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli, zdefiniowane jako jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli znalezione martwe na zamkniętym terytorium, na którym są utrzymywane, podczas transportu lub w rzeźni, jak również jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli uśmiercone z powodów zdrowotnych lub ze względu na wiek,

b) jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli, u których występują objawy kliniczne lub które są chore, zdefiniowane jako jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli wykazujące nietypowe objawy zachowania lub zaburzenia narządu ruchu lub będące w ogólnie złym stanie,

c) poddane ubojowi jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych, które uznano za niezdatne do spożycia przez ludzi,

d) poddane ubojowi jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych uznane za zdatne do spożycia przez ludzi, jeżeli w okresie realizacji Programu zidentyfikowano mniej niż 3000 jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli należących do grup wymienionych w lit. a-c;

2) dzikie i częściowo oswojone jeleniowate:

a) padłe lub poddane eliminacji dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate, zdefiniowane jako jeleniowate znalezione martwe w naturalnym środowisku, jak również częściowo oswojone jeleniowate znalezione martwe lub uśmiercone z powodów zdrowotnych lub ze względu na wiek,

b) jeleniowate zranione lub zabite na drogach lub przez drapieżniki, zdefiniowane jako dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate potrącone przez pojazdy drogowe lub przez pociągi albo zaatakowane przez drapieżniki,

c) dzikie i częściowo oswojone jeleniowate, u których występują objawy kliniczne lub które są chore, zdefiniowane jako dzikie i częściowo oswojone jeleniowate, u których zaobserwowano objawy nietypowego zachowania lub zaburzeń ruchu lub będące w ogólnie złym stanie zdrowia,

d) upolowane dzikie jeleniowate i poddane ubojowi częściowo oswojone jeleniowate, które uznano za niezdatne do spożycia przez ludzi,

e) upolowane dzikie jeleniowate łowne i poddane ubojowi częściowo oswojone jeleniowate uznane za zdatne do spożycia przez ludzi, jeżeli zidentyfikowano mniej niż 3000 dzikich i częściowo oswojonych jeleniowatych należących do grup wymienionych w lit. a-d.

Próbki do badania w kierunku TSE będą pobierane przez lekarzy weterynarii lub osoby przeszkolone w tym zakresie (np. myśliwych).

Zgodnie z ust. 2.3 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 próbki do badania w kierunku TSE pobiera się od jeleniowatych w wieku powyżej 12 miesięcy życia, a ich wiek ocenia się na podstawie uzębienia oraz oczywistych oznak dojrzałości lub na podstawie innych wiarygodnych informacji.

W przypadku dodatniego wyniku badania w kierunku TSE ma zastosowanie ust. 2.5 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

Próbki do badania w kierunku TSE pobiera się zgodnie z ust. 3.1 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 oraz z uwzględnieniem ust. 3.2 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

Szybkie testy, które stosuje się do badań w kierunku TSE, przeprowadza się zgodnie z ust. 3.2 lit. a część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

W przypadku niejednoznacznego lub dodatniego wyniku szybkiego testu próbkę do badania w kierunku TSE poddaje się badaniom potwierdzającym zgodnie z ust. 3.2 lit. b część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

W przypadku dodatniego wyniku badania w kierunku TSE przeprowadza się dodatkową charakterystykę izolatów zgodnie z ust. 3.2 lit. c część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

W przypadku uzyskania dodatniego lub ujemnego wyniku badania w kierunku TSE ma zastosowanie ust. 3.3 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

Sprawozdawczość dotycząca CWD jest prowadzona zgodnie z ust. 9 sekcja A część III rozdział B załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

3. Opis sytuacji epizootycznej związanej z CWD

W Rzeczypospolitej Polskiej nie stwierdzono żadnego przypadku CWD.

4. Środki przewidziane w Programie

4.1. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór nad realizacją Programu i jego koordynację na szczeblu wojewódzkim i powiatowym

Na podstawie art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855, z późn. zm.) organ szczebla centralnego - Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację Programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz - w przypadku programu współfinansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej - informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji. Za realizację Programu będą odpowiedzialne organy Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

4.2. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których będzie realizowany Program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na terytorium tym funkcjonuje 16 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla wojewódzkiego (wojewódzcy lekarze weterynarii) oraz 305 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego (powiatowi lekarze weterynarii). Wojewódzki lekarz weterynarii kieruje działaniem Inspekcji Weterynaryjnej na obszarze województwa i odpowiada za koordynację Programu w danym województwie.

Zgodnie z ust. 2.1 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w Rzeczypospolitej Polskiej określa się podstawowe jednostki próbkobrania (PJP), które obejmują wszystkie obszary, na których występują populacje jeleniowatych, przy zastosowaniu następujących zasad:

1) dla jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli każde gospodarstwo lub każdy obiekt, w których są one utrzymywane na zamkniętym terytorium, traktuje się jako PJP;

2) dla dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych PJP określa się geograficznie na podstawie następujących kryteriów:

- a) są to obszary, na których dzikie lub częściowo oswojone zwierzęta z gatunków jeleniowatych objętych Programem gromadzą się przynajmniej przez pewien okres w roku,
- b) jeżeli nie ma miejsca gromadzenia się zwierząt danego gatunku, wówczas są to obszary wyznaczone przez naturalne lub sztuczne bariery, w których zwierzęta z gatunków objętych Programem są obecne,
- c) są to obszary łowieckie, na których obszarze poluje się na zwierzęta z gatunków jeleniowatych objętych Programem, lub obszary, na których są podejmowane inne istotne działania związane z gatunkami jeleniowatych objętymi Programem.

Zgodnie z ust. 2.2 część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 wybór jeleniowatych do badania w kierunku CWD w ramach Programu uwzględnia 2 etapy:

1) I etap (określenie poszczególnych PJP):

- w przypadku jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli PJP określa się w sposób losowy zapewniający reprezentatywność geograficzną 100 PJP, które będą objęte badaniami w okresie 3 lat realizacji Programu,
- w przypadku dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych nie jest możliwe zidentyfikowanie 100 PJP na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dlatego też PJP określa się w sposób losowy zapewniający reprezentatywność geograficzną 16 PJP, które będą objęte badaniami w okresie 3 lat realizacji Programu;

2) II etap (przeprowadzenie badań w kierunku TSE):

- w przypadku jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli w każdej wybranej PJP zostaną zbadane wszystkie zwierzęta należące do grup docelowych określonych w ust. 2.4 lit. a część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w taki sposób, aby zbadać 30 zwierząt w danej PJP w okresie 3 lat realizacji Programu;

jeżeli jednak w danej PJP nie jest możliwe osiągnięcie celu zbadania 30 zwierząt w okresie 3 lat realizacji Programu z powodu ograniczonej wielkości populacji w tej PJP, próbki będą pobierane od zwierząt należących do grup docelowych określonych w ust. 2.4 lit. a część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w większych PJP, w których jest dostateczna populacja jeleniowatych z tych grup docelowych; badania można nadal prowadzić w tej większej PJP mimo osiągnięcia celu, jakim jest zbadanie 30 zwierząt w okresie 3 lat realizacji Programu; badania przeprowadza się do czasu osiągnięcia 3000 próbek od jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli w okresie 3 lat realizacji Programu ze wszystkich 100 określonych PJP;

jeżeli na którymś etapie realizacji Programu określi się mniej niż 100 PJP, w każdej zidentyfikowanej PJP należy pobrać próbki od wszystkich zwierząt należących do grup docelowych określonych w ust. 2.4 lit. a część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w taki sposób, aby zbadać 3000 próbek od jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli w okresie 3 lat realizacji Programu;

- w przypadku dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych w każdej wybranej PJP zostaną zbadane wszystkie zwierzęta należące do grup docelowych określonych w ust. 2.4 lit. b część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w taki sposób, aby

zbadać 3000 jeleniowatych dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych w okresie 3 lat trwania Programu.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest możliwe określenie 100 PJP dla gospodarstw utrzymujących jeleniowate w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli. Nie jest możliwe zaś określenie 100 PJP dla obszarów, na których występują dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate, dlatego w każdej zidentyfikowanej PJP należy pobrać próbki od wszystkich zwierząt należących do grup docelowych określonych w ust. 2.4 lit. b część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w taki sposób, aby zbadać 3000 próbek od dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych w okresie 3 lat trwania Programu.

W związku z powyższym w Rzeczypospolitej Polskiej wyodrębnia się:

- 100 PJP dla jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli, które będą odpowiadać liczbie gospodarstw utrzymujących jeleniowate w warunkach fermowych, oraz
- 16 PJP dla dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych według podziału administracyjnego Rzeczypospolitej Polskiej na województwa; w każdym województwie, które odpowiada jednej PJP, próbki będą pobierane z kilku wyznaczonych miejsc, aby zapewnić reprezentatywność próbek; z każdej PJP zostaną pobrane 63 próbki rocznie w taki sposób, aby w ciągu roku pobrać minimum 1000 próbek ze wszystkich 16 PJP, a podczas trwania całego Programu pobrać minimum 3000 próbek ze wszystkich 16 PJP.

4.3. Regulacje prawne dotyczące systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt

Zwierzęta jeleniowate nie podlegają obowiązkowi identyfikacji i rejestracji określonej w przepisach prawa. Jednakże w gospodarstwach utrzymujących jeleniowate hodowlane prowadzi się własne systemy znakowania zwierząt. Mogą to być indywidualne kolczyki z numerem stada i numerem indywidualnym zwierzęcia, jak również specjalne tagi (czyipy), które umieszcza się zwierzętom podskórnie jako element elektronicznego systemu znakowania zwierząt.

4.4. Regulacje prawne dotyczące obowiązku powiadamiania o CWD

W Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek powiadamiania o CWD wynika bezpośrednio z następujących przepisów:

- 1) rozporządzenia (WE) nr 999/2001;
- 2) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, w tym wystąpienie objawów neurologicznych u zwierząt, podlega obowiązkowi niezwłocznego powiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

4.5. Badania

4.5.1. Szybkie testy, o których mowa w ust. 3.2 lit. a część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001

	Wiek (w miesiącach), powyżej którego zwierzęta poddaje się badaniu	Szacowana liczba zwierząt do zbadania
Badanie jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli	12	3 000
Badanie dzikich lub częściowo oswojonych jeleniowatych	12	3 000

4.5.2. Badania potwierdzające, o których mowa w ust. 3.2 lit. b część III rozdział A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001

	Szacunkowa liczba badań
Badania potwierdzające	0

5. Koszty

5.1. Szczegółowa analiza kosztów

Poniżej wymienione wydatki będą ponoszone przez Inspekcję Weterynaryjną. W ramach realizacji Programu nie przewiduje się kosztów ponoszonych przez posiadaczy jeleniowatych.

Koszty realizacji Programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawach budżetowych na lata 2018, 2019 i 2020 w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Finansowanie Programu będzie odbywać się ze środków budżetowych określonych w części 83 - rezerwa celowa przeznaczona na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej oraz w części 85 - budżety wojewodów, dział 010 - rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 - zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

Zakłada się, że w 2018, 2019 i 2020 r. finansowanie Programu będzie odbywało się ze środków budżetowych określonych w części 83 - rezerwy celowe oraz w części 85 - budżety wojewodów.

Szacunkowe koszty realizacji Programu wyrażone w zł zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw - aktualizacja październik 2017 r.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji Programu w 2018 r. wyniosą 158 100 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów Programu Rzeczpospolita Polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych (koszty badań laboratoryjnych), tj. 47 175 zł.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji Programu w 2019 r. wyniosą 158 100 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów Programu Rzeczpospolita Polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych (koszty badań laboratoryjnych), tj. 47 175 zł.

Szacunkowe ogólne koszty realizacji Programu w 2020 r. wyniosą 158 100 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów Programu Rzeczpospolita Polska wystąpi z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowalnych (koszty badań laboratoryjnych), tj. 47 175 zł.

5.2. Zestawienie kosztów

Rok 2018¹⁾

Lp.	Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Liczba jednostek ²⁾	Koszt jednostkowy w zł/euro ³⁾	Ogółem kwota w zł	Ogółem kwota w euro	Wniosek o finansowanie wspólnotowe (tak/nie)
1	Badania laboratoryjne w kierunku CWD⁴⁾						
1.1	Szybkie testy	test ⁵⁾	2 000	31,45/7,40	62 900	14 800	TAK
1.2	Badania laboratoryjne potwierdzające	test	0	212,50/50,00	0	0	TAK
2	Pobranie próbek do badania w kierunku CWD testem diagnostycznym ⁶⁾	koszty pobrania próbek	2 000	2,00/0,47	4 000	940	NIE
3	Dojazd do miejsca pobierania próbek do badania w kierunku CWD ⁷⁾	koszty dojazdu	80 000	0,84/0,20	67 200	16 000	NIE
4	Materiały eksploatacyjne ⁸⁾	koszt zakupu łyżeczek do pobierania próbek	2 000	12,00/2,82	24 000	5 640	NIE
Razem:					158 100	37 380	

Rok 2019¹⁾

Lp.	Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Liczba jednostek ²⁾	Koszt jednostkowy w	Ogółem kwota	Ogółem kwota	Wniosek o finansowanie
-----	-----------------------	------------------	--------------------------------	---------------------	--------------	--------------	------------------------

				zł/euro ³⁾	w zł	w euro	współnotow e (tak/nie)
1	Badania laboratoryjne w kierunku CWD⁴⁾						
1.1	Szybkie testy	test ⁵⁾	2 000	31,45/7,40	62 900	14 800	TAK
1.2	Badania laboratoryjne potwierdzające	test	0	212,50/50,00	0	0	TAK
2	Pobranie próbek do badania w kierunku CWD testem diagnostycznym ⁶⁾	koszty pracy	2 000	2,00/0,47	4 000	940	NIE
3	Dojazd do miejsca pobierania próbki do badania w kierunku CWD ⁷⁾	koszty dojazdu	80 000	0,84/0,20	67 200	16 000	NIE
4	Materiały eksploatacyjne ⁸⁾	koszt zakupu łyżeczek do pobierania próbek	2 000	12,00/2,82	24 000	5 640	NIE
Razem:					158 100	37 380	

Rok 2020¹⁾

Lp.	Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Liczba jednostek ²⁾	Koszt jednostkowy w zł/euro ³⁾	Ogółem kwota w zł	Ogółem kwota w euro	Wniosek o finansowanie wspólnotowe (tak/nie)
1	Badania laboratoryjne w kierunku CWD⁴⁾						
1.1	Szybkie testy	test ⁵⁾	2 000	31,45/7,40	62 900	14 800	TAK
1.2	Badania laboratoryjne potwierdzające	test	0	212,50/50,00	0	0	TAK
2	Pobranie próbek do badania w kierunku CWD testem diagnostycznym ⁶⁾	koszty pracy	2 000	2,00/0,47	4 000	940	NIE

3	Dojazd do miejsca pobierania próbki do badania w kierunku CWD ⁷⁾	koszty dojazdu	80 000	0,84/0,20	67 200	16 000	NIE
4	Materiały eksploatacyjne ⁸⁾	koszt zakupu łyżeczek do pobierania próbek	2 000	12,00/2,82	24 000	5 640	NIE
Razem:					158 100	37 380	

Objaśnienia:

¹⁾ Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na lata 2018, 2019 i 2020 (w ramach rozdziału 01022 i rezerwy celowej przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym finansowanie programów zwalczania, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej). W latach 2018, 2019 i 2020 zakłada się, że finansowanie Programu będzie odbywało się ze środków budżetowych określonych w części 83 - rezerwy celowe oraz w części 85 - budżety wojewodów.

²⁾ Kurs euro według "Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw" zaktualizowanych w październiku 2017 r. przez Ministra Rozwoju i Finansów.

³⁾ Liczbę szybkich testów określono na podstawie rozporządzenia nr 999/2001.

⁴⁾ Wskazane w ust. 4.5.1 Programu.

⁵⁾ Dowolny spośród szybkich testów wymienionych w ust. 4 w rozdziale C w załączniku X do rozporządzenia nr 999/2001. ⁶⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. z 2013 r. poz. 424, z późn. zm.) stawka za pobieranie próbek do badania w kierunku przenośnych gąbczastych encefalopatii przeżuwaczy (TSE) testem diagnostycznym wynosi 2 zł za próbkę.

⁷⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. poz. 271, z późn. zm.) stawka za każdy przejechany kilometr w celu dojazdu do miejsca pobierania próbki dla samochodu osobowego o pojemności skokowej silnika do 900 cm³ wynosi 0,5214 zł, a dla samochodu o wyższej pojemności skokowej silnika - 0,8358 zł. Koszt za 1 km dojazdu w celu pobrania próbki w kierunku CWD

określono na 0,84 zł. Średnią odległość dojazdu do miejsca pobrania jednej próbki określono na 40 km ($0,84 \times 40 \times 2000 = 67\,200$ zł).

⁸⁾ Koszt zakupu jednej łyżeczki do pobierania próbki do badania w kierunku CWD określono według oferty rynkowej na 12 zł.

¹ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej - rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 2325).

Wytyczne do realizacji Programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby jeleniowatych (CWD) na lata 2018–2020

1. Informacje ogólne o Programie CWD

Program mający na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby jeleniowatych (CWD) na lata 2018–2020 ma na celu potwierdzenie lub wykluczenie obecności CWD w państwach, w których nie wykryto do tej pory tej choroby, w tym w Rzeczypospolitej Polskiej, w populacji jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych i żyjących w niewoli oraz dzikich i częściowo oswojonych.

Program został opracowany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.), z uwzględnieniem zmian przewidzianych w rozporządzeniu Komisji (UE) 2017/1972 z dnia 30 października 2017 r. zmieniającym załączniki I i III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 w odniesieniu do programu nadzoru nad przewlekłą chorobą wyniszczającą u jeleniowatych w Estonii, Finlandii, na Litwie, Łotwie, w Polsce i Szwecji oraz uchylającym decyzję Komisji 2007/182/WE (Dz. Urz. UE L 281 z 31.10.2017, str. 14).

CWD jest to pasażowalna gąbczasta encefalopatia (TSE) atakująca jeleniowate, szeroko rozpowszechniona w Ameryce Północnej. Nie zgłoszono dotychczas CWD na terytorium Unii Europejskiej, jednak choroba ta została po raz pierwszy wykryta w Norwegii w kwietniu 2016 r. u renifera. W związku z powyższym Norwegia zintensyfikowała swój program nadzoru nad CWD u jeleniowatych i wykryła szereg innych przypadków CWD u reniferów i łosi. W dniu 2 grudnia 2016 r. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przyjął opinię naukową w sprawie CWD. W opinii tej sformułowano zalecenia dotyczące wdrożenia trzyletniego programu nadzoru nad CWD u jeleniowatych w Estonii, Finlandii, Islandii, na Litwie, Łotwie, w Norwegii, Polsce i Szwecji, które są państwami należącymi do EOG, i w których występuje populacja reniferów lub łosi. W opinii EFSA podkreślono, że wspomniany trzyletni program monitorowania CWD ma na celu potwierdzenie lub wykluczenie występowania CWD w państwach, w których choroby tej nigdy nie wykryto, oraz w państwach, w których stwierdzono wystąpienie CWD (do tej pory jedynie w Norwegii), w celu oszacowania częstości występowania i zasięgu geograficznego CWD. Prowadzenie badań w ramach programu jest nieodzownym elementem systemu kontroli przenośnych gąbczastych encefalopatii (TSE). Realizacja programu ma na celu zachowanie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, utrzymania kontroli nad zagrożeniami dla zdrowia zwierząt oraz zdrowia publicznego.

2. Podmioty koordynujące Program

Realizacja Programu, zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy, jest nadzorowana przez Głównego Lekarza Weterynarii i koordynowana w poszczególnych województwach przez wojewódzkich lekarzy weterynarii. Założenia określone w Programie są realizowane przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Protokół pobrania próbki jest przekazywany przez urzędowego lekarza weterynarii pobierającego próbkę do powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca pochodzenia zwierzęcia (PLW 1) oraz do powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca pobrania próbki (PLW 2). PLW 2 przekazuje powyższy protokół w wersji elektronicznej koordynatorowi w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii (WIW), który kontroluje liczbę pobranych próbek w danej grupie docelowej jeleniowatych, w danym województwie. Koordynator WIW informuje PLW 1 o konieczności zaprzestania pobierania próbek dla danego województwa po osiągnięciu wymaganych limitów próbek. W przypadku konieczności uzupełnienia liczby próbek o zwierzęta poddawane ubojowi w rzeźni, informacja o pobraniu takiej próbki musi trafić do PLW 1.

3. Czas trwania Programu

Program jest programem trzyletnim. Rozpoczyna się dnia 1 stycznia 2018 r. i trwa do 31 grudnia 2020 r.

4. Gatunki podlegające badaniom w kierunku CWD

Na podstawie ust. 1.2 w części III w rozdziale A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001 w ramach Programu pobiera się próbki do badania w kierunku CWD od następujących gatunków jeleniowatych:

- 1) euroazjatycki renifer tundrowy (*Rangifer tarandus tarandus*);
- 2) fiński renifer leśny (*Rangifer tarandus fennicus*);
- 3) łoś (*Alces alces*);
- 4) sarna (*Capreolus capreolus*);
- 5) jelen w irginijski (*Odocoileus virginianus*);
- 6) jelen szlachetny (*Cervus elaphus*).

5. Grupy docelowe zwierząt podlegających badaniom w kierunku CWD

Wybór jeleniowatych jest dokonywany z następujących grup docelowych:

- 1) w przypadku jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych i żyjących w niewoli:

a) padłe lub poddane eliminacji jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli, zdefiniowane jako jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli znalezione martwe na zamkniętym terytorium, na którym są utrzymywane, podczas transportu lub w rzeźni, jak również jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli uśmiercone z powodów zdrowotnych lub ze względu na wiek,

b) jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli, u których występują objawy kliniczne lub które są chore, zdefiniowane jako jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych lub żyjące w niewoli wykazujące oznaki nienormalnego zachowania lub zaburzeń narządu ruchu lub będące ogólnie w złym stanie zdrowia,

c) poddane ubojowi jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych, które uznano za niezdatne do spożycia przez ludzi,

d) poddane ubojowi jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych uznane za zdatne do spożycia przez ludzi, jeżeli dane państwo członkowskie zidentyfikowało mniej niż 3 000 jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych lub żyjących w niewoli należących do grup wymienionych w lit a–c;

Grupy zwierząt wymienione w lit a–c są określane jako grupa ryzyka.

2) w przypadku dzikich jeleniowatych:

a) padłe lub poddane eliminacji dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate, zdefiniowane jako jeleniowate znalezione martwe w naturalnym środowisku, jak również częściowo oswojone jeleniowate znalezione martwe lub uśmiercone z powodów zdrowotnych lub ze względu na wiek,

b) jeleniowate zranione lub zabite na drogach lub przez drapieżniki, zdefiniowane jako dzikie lub częściowo oswojone jeleniowate potrącone przez pojazdy drogowe lub przez pociągi albo zaatakowane przez drapieżniki,

c) dzikie i częściowo oswojone jeleniowate, u których występują objawy kliniczne lub które są chore, zdefiniowane jako dzikie i częściowo oswojone jeleniowate, u których zaobserwowano oznaki nienormalnego zachowania lub zaburzeń narządu ruchu, lub będące ogólnie w złym stanie zdrowia,

d) upolowane dzikie jeleniowate, które uznano za niezdatne do spożycia przez ludzi,

e) upolowane dzikie jeleniowate łowne uznane za zdatne do spożycia przez ludzi, jeżeli dane państwo członkowskie zidentyfikowało mniej niż 3 000 dzikich i częściowo oswojonych jeleniowatych należących do grup wymienionych w lit. a–d.

Grupy zwierząt wymienione w lit a–d są określane jako grupa ryzyka.

6. Wiek zwierząt od których pobierane będą próbki w kierunku CWD

Próbki do badania w kierunku CWD pobiera się od jeleniowatych w wieku powyżej 12 miesiąca życia. Wiek jeleniowatych ocenia się na podstawie uzębienia oraz oczywistych oznak dojrzałości płciowej.

7. Pobieranie próbek

Próbki w kierunku CWD od ww. grup zwierząt powyższych gatunków pobierane są z wyznaczonych podstawowych jednostek próbkobrania (PJP). W Polsce wyodrębnia się:

- 1) 100 PJP dla jeleniowatych hodowlanych i utrzymywanych w niewoli, które odpowiadają liczbie gospodarstw utrzymujących jeleniowate hodowlane.

Z każdej PJP pobiera się 10 próbek tak, aby w ciągu roku pobrać minimum 1 000 próbek ze wszystkich 100 PJP, a podczas trwania całego Programu pobrać minimum 3 000 próbek ze wszystkich 100 PJP

oraz

- 2) 16 PJP dla jeleniowatych dzikich lub częściowo oswojonych, według podziału administracyjnego Rzeczypospolitej Polskiej na województwa.

W każdym województwie, które odpowiada jednej PJP, próbki pobiera się z kilku wyznaczonych miejsc tak, aby zapewnić reprezentatywność próbek. Z każdej PJP pobiera się 63 próbki rocznie tak, aby w ciągu roku pobrać minimum 1 000 próbek ze wszystkich 16 PJP, a podczas trwania całego Programu pobrać minimum 3 000 próbek ze wszystkich 16 PJP.

Próbki od jeleniowatych hodowlanych są pobierane w gospodarstwach (ze względu na ograniczoną liczbę jeleniowatych hodowlanych w Polsce, próbki będą pobierane ze wszystkich dostępnych gospodarstw w danym powiecie) lub w zakładzie utylizacyjnym, do którego zostaną oddane zwłoki padłych jeleniowatych hodowlanych. Następnie próbki są dostarczane do odpowiedniego Zakładu Higieny Weterynaryjnej (ZHW), w którym przeprowadzone zostanie badanie szybkim testem w kierunku CWD.

W przypadku niewypełnienia wymogu uzyskania odpowiedniej liczby próbek od jeleniowatych hodowlanych z grupy ryzyka (zwierzęta wykazujące objawy kliniczne, głównie nerwowe, objawy wyniszczenia, padłe, zabite w wypadkach komunikacyjnych lub przez drapieżniki, uśmiercone z powodów zdrowotnych lub ze względu na wiek, niezdatne do spożycia przez ludzi), próbki należy pobrać również w rzeźni od jeleniowatych hodowlanych poddanych ubojowi uznanych za zdatne do spożycia przez ludzi, jak również uznanych za niezdatne do spożycia przez ludzi.

Próbki od jeleniowatych dzikich pobiera się od zwierząt padłych oraz zabitych w wypadkach komunikacyjnych.

Dodatkowo, jako uzupełnienie liczby próbek od ww. zwierząt, pozyskuje się próbki od zwierząt odstrzelonych. Najpierw myśliwi pozyskują głowy (od samic sarny oraz

jelenia) na miejscu ich odstrzelenia, na podstawie podpisanego porozumienia między Głównym Lekarzem Weterynarii a Przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego, Łowczym Krajowym. Głowy pozyskuje się w okresie polowań, od października do grudnia danego roku. Głowa powinna być odcięta w sposób pozwalający na zachowanie przy niej węzłów chłonnych, o których mowa w punkcie 8. Następnie myśliwi przekazują głowy do właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii wraz z protokołem przekazania głowy do badania w kierunku CWD. Wzór protokołu stanowi załącznik do porozumienia między GLW a Łowczym Krajowym. W protokole myśliwy określa wiek, gatunek, płeć zwierzęcia, od którego pozyskano głowę wraz z danymi dotyczącymi PJP i wyznaczonego miejsca, z którego pozyskano ww. głowę. Myśliwy wpisuje w protokół również informację, że zwierzę zachowuje się nienormalnie lub padło z nieznanych przyczyn. Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbkę zasuwki do badania w kierunku CWD, a tam gdzie jest to możliwe, również odpowiednie węzły chłonne, zgodnie z punktem 8 niniejszych wytycznych.

Sposób pobierania próbek jest zbliżony do pobierania próbek w kierunku BSE i scrapie. Do wykonania tej czynności powiatowy lekarz weterynarii może wyznaczyć urzędowego lekarza weterynarii, który posiada umiejętność pobierania próbek w kierunku BSE i scrapie.

Powiatowy lekarz weterynarii dostarcza próbki do odpowiedniego ZHW (Siedlce, Leszno, Kraków). Może dokonać tego zbiorczo, pod warunkiem wcześniejszego zamrożenia próbek.

Regionalizacja dostarczania próbek z województw do ZHW jest taka sama jak w przypadku badań w kierunku BSE i trzęsawki.

Za utylizację głów odpowiedzialni są powiatowi lekarze weterynarii.

Powiatowi lekarze weterynarii odpowiadają również za poinformowanie właścicieli gospodarstw utrzymujących jeleniowate hodowlane o wdrożeniu w Polsce Programu mającego na celu poszerzenie wiedzy o ryzyku wystąpienia przewlekłej wyniszczającej choroby jeleniowatych (CWD) na lata 2018–2020 i nawiązanie współpracy w tym zakresie, polegającej m.in na informowaniu powiatowych lekarzy weterynarii o padnięciach zwierząt i udostępniania ich zwłok do pobierania próbek do badania w kierunku CWD.

8. Materiał do pobrania:

Od każdego jeleniowatego wybranego zgodnie z punktem 5 pobiera się próbkę zasuwki, niezależnie od stanu próbki, za wyjątkiem całkowitej jej dekompozycji i poddaje ją badaniu w kierunku CWD.

Ponadto – o ile jest to wykonalne – pobiera się próbkę jednej z następujących tkanek, w następującej kolejności, począwszy od najbardziej wskazanych:

- a) zagardłowe węzły chłonne,
- b) migdałki;

c) inne węzły chłonne głowy.

Do celów szybkich testów przesyła się zasuwkę w stanie świeżym lub zamrożonym. Materiał pozostały po pobraniu próbek powinien zostać zamrożony w temperaturze minus 20 °C aż do uzyskania wyniku ujemnego, na wypadek gdyby było wymagane badanie potwierdzające.

Za zamrożenie materiału badawczego odpowiadają powiatowi lekarze weterynarii.

9. Szybkie testy:

Laboratorium referencyjne UE ds. TSE opublikowało w grudniu 2017 r. wytyczne na temat badań w kierunku CWD u jeleniowatych. Zaleca się w nich stosowanie następujących metod laboratoryjnych na potrzeby programu monitorowania CWD:

a) szybkie testy:

1. Bio-Rad TeSeE SAP rapid test, z wykorzystaniem dodatku CWD;
2. Idexx Herdchek Chronic Wasting Disease Antigen Test Kit, EIA;
3. Idexx HerdChek Bovine Spongiform Encephalopathy-Scrapie Antigen Test Kit, EIA;

b) badania potwierdzające:

- jeżeli wynik szybkiego testu jest niejednoznaczny lub dodatni, próbkę poddaje się badaniom potwierdzającym, stosując co najmniej jedną z następujących metod i protokołów określonych w ostatnim wydaniu podręcznika badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt lądowych Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE):

- metoda immunohistochemiczna (IHC),
- metoda Western blot

10. Niejednoznaczne wyniki lub uzyskanie wyniku dodatniego:

W przypadku uzyskania dodatniego lub ujemnego wyniku badania w kierunku TSE zastosowanie ma ust. 3.3 w części III w rozdziale A załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

11. Zakup i dystrybucja sprzętu (łyżeczek i pojemników) do pobierania próbek

Do pobierania próbek do badań w kierunku CWD od jeleniowatych odpowiednie są łyżeczki używane do pobierania próbek od owiec i kóz. W przypadku pobierania próbek od łosi można zastosować łyżeczki używane do pobierania próbek od bydła.

Łyżeczki i pojemniki na próbki zostaną zakupione przez wojewódzkich lekarzy weterynarii, którzy następnie prześlą materiały powiatowym lekarzom weterynarii oraz Zakładom Higieny Weterynaryjnej.

Powiatowi lekarze weterynarii udostępnią powyższe materiały niezbędne do pobrania próbek urzędowym lekarzom weterynarii, którzy pobierać będą próbki od jeleniowatych hodowlanych.

12. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość dotycząca CWD jest prowadzona zgodnie z ust. 9 w sekcji A w części III w rozdziale B załącznika III do rozporządzenia nr 999/2001.

Próbki pobrane od sztuk padłych powinny być wykazywane w sprawozdaniach miesięcznych przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca pobrania próbki do badania w kierunku CWD.

Próbki pobrane od sztuk zabitych powinny być wykazywane w sprawozdaniach miesięcznych przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca pobrania próbki do badania w kierunku CWD.

Próbki pobrane od sztuk poddanych ubojowi powinny być wykazywane w sprawozdaniach miesięcznych przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca usytuowania rzeźni.

Sprawozdania będą przesyłane do Głównego Inspektoratu Weterynarii wraz ze sprawozdaniami dotyczącymi TSE, według przekazanego wzoru, obejmującego następujące dane:

a) liczbę przekazanych do badania próbek pobranych od jeleniowatych, według grup docelowych zgodnie z następującymi kryteriami: — identyfikator podstawowej jednostki próby (PJP),

— gatunek,

— system zarządzania: utrzymywane w warunkach fermowych, żyjące w niewoli, dzikie lub częściowo oswojone, dzikie,

— grupa docelowa,

— płeć;

b) wyniki szybkich testów i badań potwierdzających (liczbę wyników dodatnich i ujemnych) oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowych badań w celu scharakteryzowania izolatów, a także informacje o tkankach, z których pobrano próbki, i zastosowanej technice szybkich testów i badań potwierdzających;

c) położenie geograficzne pozytywnych przypadków CWD, w tym ich państwo pochodzenia, jeżeli jest to inne państwo niż państwo członkowskie składające sprawozdanie;

d) genotyp i gatunek każdego z jeleniowatych, u którego wykryto CWD;

e) genotyp jeleniowatych poddanych badaniom w kierunku CWD, których wynik był ujemny, jeżeli przeprowadzono takie badanie w celu ustalenia genotypu.

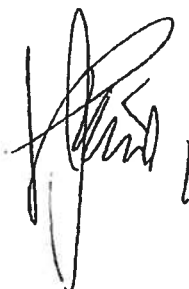
Wypełnione tabele zbiorcze otrzymane z powiatowych inspektoratów weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii przesyłają do Głównego Inspektoratu Weterynarii do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu sprawozdawczym. Należy dopilnować, aby do czasu sporządzenia sprawozdania miesięcznego, były znane wszystkie wyniki badania próbek pobranych do badania w kierunku CWD.

Wzór tabeli sprawozdania dotyczącego CWD zostanie przesłany do wojewódzkich inspektoratów weterynarii po uzgodnieniu wymagań związanych z przesyłaniem raportów miesięcznych z EFSA.

13. Postanowienia końcowe

- ZHW oraz KRL niezwłocznie powiadamia o dodatnim wyniku badania Głównego Lekarza Weterynarii oraz wojewódzkiego i powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca pobrania próbki oraz miejsca pochodzenia badanego zwierzęcia.
- wojewódzki lekarz weterynarii właściwy dla ZHW organizuje transport i dostarczenie próbki od zwierzęcia, u którego stwierdzono wynik dodatni w ZHW do badania potwierdzającego w KLR.
- każdy potwierdzony przypadek CWD (wynik dodatni) może być podany do publicznej wiadomości wyłącznie przez Głównego Lekarza Weterynarii, odpowiedzialnego za politykę medialną w tym zakresie.

10.10.2018

PROTOKÓŁ ODBIORU USŁUGI

NR ...../...../20...

Dotyczy umowy nr ..... na:

„Interwencyjne usuwanie pojawiających się na skutek zdarzeń drogowych zanieczyszczeń na ciągach dróg wojewódzkich administrowanych przez ZDW Kraków na terenie województwa Małopolskiego”

ODBIERAJĄCY:

1/ .....
/przedstawiciel Zamawiającego/

w obecności : .....
/przedstawiciel Wykonawcy/

1. Postanawia się odebrać usługi ogółem o wartości:

Brutto: .....zł

Słownie: .....zł

W tym:

1) za faktycznie zrealizowane w m-cu..... interwencję wg wyliczenia:

Ilość interwencji ..... x ..... zł/szt. = ... zł

2) za faktycznie zrealizowane w m-cu..... utylizację odpadów wg wyliczenia:

Ilość odpadów ..... x ..... zł/kg = ... zł

2. Stwierdza się, że wysokość kar umownych ustalonych na podstawie § ..... ust. .... umowy
wyliczenie: ..... *

ZAŁĄCZNIKI:

1/ Raporty z realizacji zgłoszeń (zał. nr 1 do protokołu odbioru) z dokumentacją fotograficzną

2/ Raporty z realizacji zgłoszeń z udziałem zwierząt (zał. nr 2 do protokołu odbioru) z dokumentacją fotograficzną

3/ Protokoły przekazania terenu po działaniach PSP.

ODBIERAJĄCY:

1/ .....

OBECNI PRZY ODBIORZE:

1/ .....

..... dnia: .....

*) niepotrzebne skreślić

RAPORT Z REALIZACJI ZGŁOSZENIA

Data: .....

Miejsce/Lokalizacja: .....
.....

Godzina zgłoszenia zdarzenia (godz. zarejestrowanej rozmowy tel.): .....

Godzina przybycia na miejsce zdarzenia (godz. odczytane z dokumentacji fot.): .....

Opis podjętych czynności:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ZAŁĄCZNIKI:

1/ Dokumentacja fotograficzna (wydruk) z interwencji z data i godziną.

.....
Podpis Wykonawcy

**RAPORT Z REALIZACJI ZGŁOSZENIA
Z UDZIAŁEM ZWIERZĄT**

Data: .....

Miejsce/Lokalizacja: .....

.....

Godzina zgłoszenia o zdarzeniu (godz. zarejestrowanej rozmowy tel.): .....

Godzina przybycia na miejsce zdarzenia (godz. odczytane z dokumentacji fot.): .....

Zwierzę: (gatunek): .....

Waga (ilość kg z dokumentu utylizacji): .....

ZAŁĄCZNIKI:

1/ Dokumentacja fotograficzna (wydruk) z każdej interwencji z data i godziną.

.....
Podpis Wykonawcy